

STOCKHOLMS STRÖM

Nytt elnät i Stockholmsregionen

Ny 220 kV ledning Danderyd – Järva och
befintlig 220 kV ledning Danderyd – Ålkistan i ny sträckning

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Mars 2009

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Syfte med samrådsredogörelsen	3
3	Samrådets genomförande	3
4	Yttranden och bemötanden i remissen av MKB:n	4
4.1	Länsstyrelse och kommuner	4
4.2	Övriga myndigheter	7
4.3	Intresseorganisationer.....	10
4.4	Företag.....	11
4.5	Närboende.....	12

1 Bakgrund

Svenska Kraftnät har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för planerad ny 220 kV ledning Danderyd-Järva samt ny sträckning för Fortums befintliga 220 kV ledning Danderyd-Ålkistan (Bergshamra). Samråd enligt 6 kap 4 § miljöbalken avseende utbyggnadsförslaget har genomförts under 2007, då miljökonsekvensbeskrivning bl.a. sändes på remiss till Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen), berörda kommuner samt övriga berörda myndigheter, föreningar och företag. Samrådet sammanfattas i denna samrådsredogörelse.

2 Syfte med samrådsredogörelsen

Föreliggande samrådsredogörelse utgör bilaga till MKB:n som ingår i de två koncessionsansökningarna avseende den planerade nya 220 kV ledningen mellan Danderyd och Järva samt planerad ny sträckning för befintlig 220 kV ledning mellan Danderyd och Ålkistan. Samrådsredogörelsen syftar till att beskriva samrådets genomförande och att sammanfatta inkomna synpunkter.

3 Samrådets genomförande

Svenska Kraftnät inledde samrådsprocessen genom att samråda med berörda kommuner och Länsstyrelsen under hösten 2005. Under framtagandet av förstudien har två möten hållits där representanter från Länsstyrelsen och berörda kommuner har givits möjlighet att ge synpunkter på de alternativa sträckningar som beskrivs i förstudien. Förstudien har efter att den skickats på remiss till Länsstyrelsen samt berörda kommuner, myndigheter och intresseorganisationer presenterats för berörda intressenter vid ett samråd i maj 2006.

Länsstyrelsen bedömde 2006-09-19 att projektet antas medföra betydande miljöpåverkan.

Efter förstudiens samråd, med beaktande av inkomna synpunkter, genomfördes en utvärdering och analys där Svenska Kraftnät identifierade det utbyggnadsförslag som på bästa sätt svarar mot måluppfyllelsen och samtidigt medför minsta möjliga påverkan. Svenska Kraftnät har därefter tagit fram en MKB och sänt ut den på remiss (september 2007) till Länsstyrelsen, berörda kommuner, myndigheter och andra intresseorganisationer samt presenterat den på ett samrådsmöte i oktober 2007 för berörda fastighetsägare och närboende.

Information om projektet och inbjudan till samrådsmöten har kungjorts till allmänheten genom annonser i Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter samt Mitt i Danderyd.

Efter att Svenska Kraftnät tagit del av alla synpunkter har en slutlig MKB tagits fram. Svenska Kraftnät och Fortum Distribution har därefter sammanställt var sin ansökan om nätkoncession där MKB:n utgör en del av underlaget.

4 Yttranden och bemötanden i remissen av MKB:n

4.1 Länsstyrelse och kommuner

Samrådspart: Länsstyrelsen i Stockholms län

Huvudsakliga synpunkter:

Med hänsyn till att kabelförläggning endast sker på en kortare sträcka inom Nationalstadsparken och att ledningen i övrigt går i befintlig bergtunnel samt att naturmarken endast påverkas under utbyggnadsskedet bedömer Länsstyrelsen intrånget i Nationalstadsparken som ringa och att det bör kunna accepteras. Länsstyrelsen uppger att det inte heller finns några speciella värden som skadas i det historiska landskapet av aktuell kabelförläggning.

Utifrån de i MKB:n redovisade förutsättningarna för de två tunnelalternativen på delsträcka 2 förordar Länsstyrelsen tunnelpåslag a till c alternativt a till d.

Länsstyrelsen framhåller att det är önskvärt att miljödomstolens prövning av olika ingående vattenverksamheter sker samlat för att processen ska bli så enkel och tydlig som möjligt. Länsstyrelsen anser att den kommande MKB:n för vattenverksamhet särskilt bör beakta skyddsåtgärder samt hantering av förorenat spolvatten/länshållningsvatten under bygg/sprängskedet för att undvika utsläpp till recipient. Vidare bör försiktighetsåtgärder avseende sänkning av grundvatten i jord med risk för sättning, skador på ledningar och hus samt påverkan på energibrunnar uppmärksammas.

I den kommande MKB:n avseende kabelförläggning inom vattenområde bör särskilt beaktas skyddsåtgärder i samband med muddring av de kraftiga förorenade lösa sedimenten intill Kevinge strand i yttre Mörbyviken, samt hantering av dessa förorenade muddermassor (PAH, tribulyttenn).

Länsstyrelsen framhåller att enligt ellagen är en förutsättning för meddelande av en nätkoncession för linje att den bl.a. inte får strida mot en gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller områdesbestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras (2 kap. 8 § ellagen). Länsstyrelsen anser att denna fråga kan behöva uppmärksammas i samband med eventuell tunnelförläggning under fastigheter där byggrätterna enligt gällande detaljplaner inte begränsats i djupled.

Länsstyrelsen anser att MKB:n på ett godtagbart sätt uppfyller bestämmelserna i 6 kap. 7 § miljöbalken och har den inriktning och omfattning som behövs inför koncessionsprövningen.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Beskrivningen av erforderliga arbeten i vatten samt hanteringen och omhändertagandet av de förorenade sedimenten har utvecklats i den slutliga versionen av MKB:n, i enlighet med de synpunkter som inkommit från Länsstyrelsen och Solna stad. Svenska Kraftnät planerar att utföra slamsugning av de förorenade sedimenten i Edsviken. Analysresultaten tyder på att det är de två översta centimetrarna som är tydligt påverkade av föroreningar i form av PAH, PCB och

tributyltenn. Bedömningen är därför att ett borttagande av de översta fem centimetrarna av sedimentlagret är tillräckligt.

2008-11-24 anhöll Svenska Kraftnät om en ny detaljplan för Mörbytunneln och initierade därmed en detaljplaneprocess inom Danderyds kommun. I och med detta räknar Svenska Kraftnät med att projektet inte kommer att strida mot någon detaljplan eller några områdesbestämmelser.

Samrådspart: Danderyds kommun

Huvudsakliga synpunkter:

Danderyds kommun kan godta det studerade sträckningsalternativet i sitt huvuddrag. Av de delalternativ som finns i utredningen vid Berga backe förordas alternativ a, som kan utnyttja en befintlig tunnel till tunnelbanan som arbetstunnel och där den tunga trafiken med bergmassor under byggskedet direkt kommer ut på större vägar. Enligt kommunen kan alternativ b inte accepteras eftersom det innebär byggande av en lång arbetsväg över fälten vid Berga och innebär ett stort intrång kring en tänkt mynning i berget. Av alternativ c respektive d vid Kevinge golfbana förordar kommunen alternativ d eftersom alternativ c innebär en större risk för grundvattenpåverkan enligt utredningen.

Danderyds kommun anser att det är angeläget att ledningen förläggs så att påverkan på omgivningen minimeras. Det framhålls att en dialog med kommunen ska föregå beslut om exakt placering av ledningen.

Kommunen påpekar att Kommunledningskontoret krävt att Svenska Kraftnät undviker lägen som försvårar en utbyggnad av en eventuell biltunnel för E18 på sträckan Mörbyskolan – Edsbergsvägen.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Efter remissen av MKB:n (remissupplaga sept 2007) har Svenska Kraftnät gjort närmare studier av alternativ a i tunnelns norra ände, som var det alternativ som förordades i MKB:n och som Danderyds kommun kunde acceptera. Ursprungligt alternativ a i tunnelns norra ände har dock avförts sedan tunnelprojekteringen visat att ett utnyttjande av SL:s evakueringsstunnel som arbetstunnel innebär alltför stora svårigheter och osäkerheter. Under framtagandet av slutversionen av MKB:n har Svenska Kraftnät fört en dialog med Danderyds kommun för att komma överens om placeringen av det norra tunnelpåslaget. Svenska Kraftnät har slutligen valt alternativ a utan utnyttjande av SL:s evakueringsstunnel. Såväl ett påslag för arbetstunnel som ett vertikalschakt för nedledning av kabeln anläggs vid läge a.

Svenska Kraftnät har även fört dialog med Danderyds kommun och Stockholms golfklubb för att komma överens om placeringen av det södra vertikalschaktet. Alternativ d har valts i och med att såväl Danderyds kommun som Stockholms golfklubb förordar det alternativet.

När det gäller ledningarnas påverkan på E18:s framtida ut- och ombyggnad, så har Svenska Kraftnät tagit hänsyn till Vägverkets synpunkter. I den senaste remissen har Vägverket inget att erinra mot projektet.

Samrådspart: Solna stad

Huvudsakliga synpunkter:

Solna stad anser att det är mycket positivt från bland annat landskaps- och upplevelsesynpunkt att luftledningarna ersätts med kablar förlagda i mark, bergtunnel och på sjöbotten. När det gäller förläggande av kablar i befintliga kabeltunnlar, vilka passerar under tätbebyggda områden med bostäder, anser staden att styrkan på de elektromagnetiska fälten i marknivå, före och efter installationen av nya kablar, bör redovisas i MKB:n i kombination med geografisk information. För dessa tunnlar finns rätten till kabelförläggning reglerad i servitutsavtal, vilka inskrivits i berörda fastigheter. Enligt staden får de nya kablarna inte äventyra uppfyllandet av bestämmelserna i befintliga servitutsavtal. I MKB:n bör det tydligt framgå om bestämmelserna i avtalen kommer att uppfyllas efter att de nya kablarna tagits i drift. Solna stad uppger vidare att den föreslagna kabelförläggningen i befintliga tunnlar förutsätter en överenskommelse med staden, som är ägare till tunnlar.

Solna stad framhåller att Miljö- och hälsoskyddsförvaltningens (MHF) synpunkter måste beaktas i den fortsatta handläggningen. MHF anser att det finns risk för grumling vid gräv- och muddringsarbeten vid stranden i Stocksundet i Bergshamra och anför att beläggen för att gräv- och muddringsarbetet inte kommer att medföra skada på flora och fauna är bristfälliga. Eftersom det inte finns några undersökningar av bottenmaterialet ned till 1 m djup så kan det enligt MHF inte uteslutas att det även kan finnas en del finsediment inom grävningens område. MHF bedömer att risken är stor att finmaterial från markzonen närmast vattenbrynet vid grävning kan komma att grumla utanför liggande vatten i Stocksundet. MHF förordar att arbetsområdet för grävning av sjökabeldiket under anläggningstiden ska hägnas in med bottenförankrad geotextilduk nedhängande från länsar eller motsvarande skyddsåtgärd. MHF framhåller att miljöbalkens försiktighetsprincip bör tillämpas.

Med anledning av MKB:ns uppgifter bedömer MHF att markförläggningen av kabeln inte kommer att orsaka någon bestående skada på Nationalstadsparkens värden på land. De åtgärder som föreslås i MKB:n för att minimera förorening av mark och vatten från spill av oljor och liknande bedöms som tillräckliga, liksom åtgärderna för att minimera bullerstörningarna.

Enligt MHF bör möjligheten att ta tillvara den värme som kommer att alstras när fler ledningar förläggs i befintliga tunnlar med hjälp av luftvärmepumpar (t.ex. med koppling till fjärrvärmenätet) belysas i MKB:n.

MHF anför att det är mycket viktigt att de kraftigt förorenade sedimenten i Mörbyviken hanteras på ett sätt så att spridning av föroreningar inte sker. Frågor som behöver utredas vidare och som idag saknas i MKB:n är exempelvis:

- att dubbla geotextildukar eller motsvarande skyddsåtgärd kan behövas vid avskärmningen av arbetsområdet i Mörbyviken,
- hanteringen av förorenade sediment som tas upp på land,
- avvattning av förorenade sediment och omhändertagande och rening av överskottsvattnet,
- samt slutligt omhändertagande av de förorenade sedimenten, vilka inte bör läggas tillbaka i vattnet.

Frågorna berör hela det gemensamma vattenområdet, Edsviken, även om arbetsområdet ligger inom Danderyds kommun.

MHF anser att MKB:n bör redovisa hur lång tid arbetena i vatten beräknas ta. Vidare förutsätter MHF att ett kontrollprogram för arbetena i vatten kommer att tas fram.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Beskrivningen av erforderliga arbeten i vatten samt hanteringen och omhändertagandet av de förorenade sedimenten har utvecklats i den slutliga versionen av MKB:n, i enlighet med de synpunkter som inkommit från Länsstyrelsen och Solna stad. Inför ansökan om tillstånd för vattenverksamhet kommer den tekniska beskrivningen och den hydrogeologiska utredningen att uppdateras och kompletteras, bl.a. med uppgifter om arbetstider. Svenska Kraftnät planerar att utföra slamsugning av de förorenade sedimenten i Edsviken. Analysresultaten tyder på att det är de två översta centimetrarna som är tydligt påverkade av föroreningar i form av PAH, PCB och tributyltenn. Bedömningen är därför att ett borttagande av de översta fem centimetrarna av sedimentlagret är tillräckligt.

Enligt framtagna magnetfältsgrafer för Solna stads befintliga tunnlar uppfylls bestämmelserna i befintliga servitutsavtal även efter anläggandet av de nya kablarna. Med optimal inbördes placering av faserna, erhålls till och med ett lägre magnetfält än i nuläget. Avtalsförhandlingar pågår mellan Svenska Kraftnät och Solna stad vad avser nyttjande av befintliga tunnlar för ledningarna. Svenska Kraftnät anser att det står tunnelägaren fritt att, om så önskas, nyttja den överskottsvärme som alstras i de befintliga tunnlarerna.

Samrådspart: Stockholms stad

Huvudsakliga synpunkter:

Staden avstår från att avge något yttrande. Den nya ledningen och den nya sträckningen för befintlig ledning ligger geografiskt utanför Stockholm.

4.2 Övriga myndigheter

Elsäkerhetsverket, Luftfartsverket, Naturvårdsverket, Räddningsverket och Skogsstyrelsen inkom inte med något yttrande.

Samrådspart: Banverket

Huvudsakliga synpunkter:

Banverket har ingenting att erinra mot miljökonsekvensbeskrivningen.

Samrådspart: Boverket

Huvudsakliga synpunkter:

Med anledning av att en del av aktuellt projekt planeras gå genom en del av nationalstadsparken erinrar Boverket om att enligt 4 kap. 7 § miljöbalken får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas.

Boverket anser att det, med ledning av hittills kända rön, är rimligt att utgå från 0,4 mikrotlesa som en högsta acceptabel strålningsnivå. Vid ny- eller omkoncession anser dock Boverket att det är rimligt att reducera strålningsnivåerna vid bostäder, daghem och andra känsliga områden ned till nivån 0,1 – 0,2 mikrotlesa.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Statens strålskyddsinstitut (nuvarande Strålsäkerhetsmyndigheten) har konstaterat att det saknas ett tillräckligt gediget beslutsunderlag för att man ska kunna sätta ett gränsvärde för exponeringen av lågfrekventa elektriska och magnetiska fält och rekommenderar att en försiktighetsprincip tillämpas. Forskningen har dock inte påvisat några samband mellan exponering för magnetfält under 0,4 mikrottesla och påverkan på hälsan.

Svenska Kraftnät har antagit en magnetfältspolicy som utgår från tillgängliga forskningsrön, en tolkning av myndigheternas försiktighetsprincip och miljöbalkens regler om försiktighet. Magnetfältspolicyen tillämpas i alla koncessionsärenden och innebär att Svenska Kraftnät vid planering av nya kraftledningar ska se till att magnetfältet normalt inte överstiger 0,4 mikrottesla där människor varaktigt vistas. Svenska Kraftnät anser mot denna bakgrund att det inte finns någon grund för att hävda att denna nivå nu istället borde sättas till 0,1 – 0,2 mikrottesla. I förevarande fall kommer årsmedelvärde för magnetfältsnivåerna att underskrida 0,4 mikrottesla vid samtliga befintliga bostäder i ledningens närhet.

Samrådspart: Fiskeriverket

Huvudsakliga synpunkter:

Fiskeriverket har för vald sträckning inget ytterligare att anföra. Konsekvenserna av vattenarbetena bedöms vara små då grumlingar kommer att begränsas genom geotextilier och skyddslänsor samt då arbetet kommer att utföras under vintertid för att minska påverkan på fisk.

Fiskeriverket anser dock att påverkan på fiskeutövandet, under arbetet och för framtiden, bör utvecklas något inför kommande prövning. Fiskeriverket kan i detta skede inte bidra med ytterligare information om fiskeutövandets omfattning i området, och anser därför att sådan kunskap bör inhämtas av sökande i det fortsatta arbetet.

Svenska Kraftnäts bemötande:

I den slutliga MKB:n konstateras att Mörbyviken och dess närhet varken används för yrkesfiske eller sportfiske.

Samrådspart: Försvarsmakten

Huvudsakliga synpunkter:

Försvarsmakten har ingenting att erinra mot projektet.

Samrådspart: Post & Telestyrelsen

Huvudsakliga synpunkter:

Post & Telestyrelsen hänvisar till de operatörer som blir berörda av ombyggnationen. Enligt Post & Telestyrelsens bedömning är det i huvudsak nätägarna TeliaSonera, Telenor och Stokab som berörs.

Samrådspart: Riksantikvarieämbetet

Huvudsakliga synpunkter:

Riksantikvarieämbetet avstår från att lämna synpunkter i ärendet.

Samrådspart: Rikspolisstyrelsen

Huvudsakliga synpunkter:

Rikspolisstyrelsen och Polismyndigheten i Stockholms län har inget att erinra under förutsättning att den planerade ledningsdragningen inte påverkar polisens kommunikationssystem.

Samrådspart: Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)

Huvudsakliga synpunkter:

SGU ser positivt på att problematiken med grundvattenavsänkning har tagits upp i miljökonsekvensbeskrivningen och anser att lämpliga åtgärder bör vidtas för att minimera riskerna för en grundvattensänkning.

SGU påpekar att de miljökemiska analyser som utförts på sedimentprover från Mörbyviken visar på höga halter av bland annat den persistenta mycket giftiga substansen tributyltenn i de gyttjiga sedimenten. SGU:s invändning mot den föreslagna sjökabelförläggningen är knuten till risken för att miljögifter åter frisätts. Enligt SGU torde sjökabelförläggning på vattendjup större än 3 meter och landtagningen i Stocksundet inte innebära problem i detta sammanhang. Vid grävning av och arbeten i den 40 meter långa och 5 meter breda kabelgraven i Mörbyviken är dock risken att bundna miljögifter frisätts stor. SGU anser därför att de förorenade sedimenten bör avlägsnas genom försiktig slamsugning för hantering/destruering på land innan de egentliga grävningarna påbörjas. Eventuellt bör så mycket som 40 centimeter av sedimentlagerföljden hanteras på detta sätt. En mer exakt uppgift om detta torde kunna erhållas genom förnyad sedimentprovtagning och analys av ytterligare nivåer i proven.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Svenska Kraftnät planerar att utföra slamsugning av de förorenade sedimenten i Edsviken. Analysresultaten tyder på att det är de två översta centimetrarna som är tydligt påverkade av föroreningar i form av PAH, PCB och tributyltenn. Bedömningen är därför att ett borttagande av de fem översta centimetrarna av sedimentlagret är tillräckligt.

Samrådspart: Sjöfartsverket

Huvudsakliga synpunkter:

Sjöfartsverket motsätter sig inte planerad ledning. Sjöfartsverket hänvisar till ett tidigare yttrande vari alternativ 2 förordats under förutsättning att hänsyn tas till befintlig farledsutmärkning.

Sjöfartsverket uppger att varningsskyltar bör anslås vid varje landfäste och ska då vara i överensstämmelse med Sjöfartsverkets föreskrifter för sjövägmärken SJÖFS 2007:19. Sjöfartsverket påpekare vidare att uppgifter om arbetets omfattning ska lämnas till Stockholm-Mälarens sjötrafikområde för information till sjöfarande minst tre veckor innan arbetena påbörjas. Om behov av att stänga av farleden finns i något skede under arbetet ska ansökan om avstängning skickas till Länsstyrelsen i Stockholm. Efter avslutat arbete ska uppgifter om rörens exakta läge lämnas för införande i sjökort.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Svenska Kraftnät planerar att lägga kablarna mitt i farleden och de kommer därmed inte att påverka farledsmarkeringarna. Sjøkablarnas läge kommer att utmärkas genom skyltning och införas på sjökort.

Samrådspart: Socialstyrelsen

Huvudsakliga synpunkter:

Socialstyrelsen anser att projektets påverkan på hälsan har redovisats tillräckligt.

Samrådspart: Statens Strålskyddsinstitut (SSI), nuvarande Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

Huvudsakliga synpunkter:

SSI har ingenting att erinra om de föreslagna alternativen för förläggning av de nya 220 kV-ledningar mellan Danderyd och Järva samt Danderyd och Ålkistan. SSI anser att försiktighetsprincipen har beaktats på ett tillfredsställande sätt vid alla föreslagna alternativ.

Samrådspart: Vägverket

Huvudsakliga synpunkter:

Vägverket konstaterar att det valda alternativet innebär en bergtunnel under väg E18 på sträckan mellan Berga gård och Kevinge golfbana. I övrigt tycks ledningen hamna på betryggande avstånd från vägen på den sträckan och på andra delsträckor som berör de allmänna vägarna utnyttjas befintliga bergtunnlar. Vägverket påpekar att ledningen och ledningsarbetena inte får påverka möjligheterna att i en framtid bredda väg E18. Enligt Vägverket synes inget tunnelpåslag komma närmare väg E18 än ca 60 à 70 meter, vilket bör innebära att vare sig arbetena eller själva tunneln kommer att ha någon inverkan på vägen och möjligheterna att bredda den. Vägverket har därför inget att erinra mot de planerade ledningarna.

4.3 Intresseorganisationer

Danderydskretsen av Villaägarnas Riksförbund inkom inte med något yttrande.

Samrådspart: Naturskyddsföreningen i Danderyd

Huvudsakliga synpunkter:

Naturskyddsföreningen i Danderyd förespråkar tunnelförläggning av ledningarna på så långa sträckor som möjligt. Tunnelförläggning påverkar inte naturen i nämnvärd grad, lägger inga restriktioner på användningen av ovanliggande mark och medför ingen för människor eller djur skadlig påverkan. Naturskyddsföreningen framhåller att vid muddring för dragning av sjökabel måste man iakttäta stor försiktighet för att inte sprida de föroreningar som är bundna i sedimentet. Naturskyddsföreningen påpekar också att markkabeln mellan ställverket och Berga delvis går genom hagmark, som ingår i Ekebysjöns värdekärna och att delar av området är aktuellt för bildande av ett naturreservat.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Länsar och geotextilskärmar kommer att omge platsen för muddringen för att förhindra spridning av sediment. Innan schaktning påbörjas planeras också för slamsugning och omhändertagande av de översta 5 centimetrarna av sedimentet.

Samrådspart: Svenska Turistföreningen, Stockholmskretsen

Huvudsakliga synpunkter:

Svenska Turistföreningen Stockholmskretsen anser allmänt att förslaget om kabelfiering av 220 kV-ledningarna i mark och tunnlar är bra. Föreningen har ingen erinran mot att de två planerade ledningarna läggs in i de befintliga tunnarna mellan Bergshamra-Ålkistan och Bergshamra-Järva. På sträckan Bergshamra vattentorn till söder Berga gård framför dock föreningen med eftertryck önskemål om att nergrävning inom naturområdet vid Stocksundets södra strand inte får förorsaka större skador på träd, stigarna och strandmiljön. Vid återställning av strandområdet efter nergrävning anser föreningen att en ”parkifiering” av området bör undvikas. Föreningen påpekar vidare att ett öppet ängsartat natur- och grönområde vid Danderyds kyrka berörs på sträckan söder Berga gård till Ekeby. Föreningen önskar därför med emfas att kabeln i första hand dras väster om kyrkan längs Kyrkogårds-/Karlsrovägen eller längs motorvägen. Sträcka kan även anses beröra en av Storstockholms Gröna Kilar, Rösjökilen, och dess mycket stora natur-, kultur- och friluftsvärden. En nergrävning öster om kyrkan kan enligt föreningen bl.a. ha en negativ påverkan på landskapsbilden. Föreningen befarar dessutom att en sådan dragning leder till en begränsning av det kommande naturreservatet runt Ekebysjön bort mot Danderyds kyrka. Föreningen har inga synpunkter på sträckan Danderydsvägen fram till transformatorstationen, men förutsätter att den går längs Rinkebyvägen.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Svenska Kraftnät har inte beaktat alternativet att gå med kabeln väster om kyrkan längs Kyrkogårds-/Karlsrovägen eller längs motorvägen som Svenska Turistföreningens Stockholmskrets önskar. Den sträckningen går alltför nära E18 och skulle därmed påverka Vägverkets möjligheter att i en framtid bredda E18.

I strandzonen vid Stocksundet kan buskar återplanteras på kabelgraven och avverkning av träd undviks i möjligaste mån. Inga konsekvenser för nationalstadsparken och dess värden antas uppstå då dessa skyddsåtgärder vidtas.

4.4 Företag

TeliaSonera inkom inte med något yttrande.

Samrådspart: AB Stokab

Huvudsakliga synpunkter:

Stokab hänvisar till Kartservice angående var Stokab har befintlig kanalisation.

Samrådspart: Telenor

Huvudsakliga synpunkter:

Telenor har ingen erinran mot MKB:n. Telenor har inga ledningar i det angivna projektområdet. Intresse för samförläggning föreligger ej.

Samrådspart: AB Storstockholms lokaltrafik

Huvudsakliga synpunkter:

SL upplyser om att planerad tunnel för ledningarna korsar tunnelbanans röda linje norr om Mörby centrums station, under tunnelbanans bergtunnel. För byggande inom tunnelbanans skyddszon gäller vissa restriktioner avseende sprängning,

schaktning, borring, spontning m.m. Dessa framgår av SL:s ”Allmänna anvisningar” om anläggningsarbeten inom och i närhet av SL:s spåranläggningar. Enligt SL skall byggande inom tunnelbanans skyddszon också regleras i avtal där arbetsmetoder, utformning m.m. skall godkännas av SL. Avtal skall även tecknas för ett eventuellt nyttjande av SL:s transporttunnel som arbetstunnel under byggtiden.

Svenska Kraftnäts bemötande:

Den planerade tunneln ligger utanför tunnelbanans skyddszon. SL:s transporttunnel kommer inte att nyttjas som arbetstunnel.

Samrådspart: Vattenfall Eldistribution AB

Huvudsakliga synpunkter:

Vattenfall har inte några synpunkter, men önskar ta fortsatt del av information om projektet.

4.5 Närboende

Huvudsakliga synpunkter:

En närboende anser att det långsiktigt kan finnas säkerhetsmässiga och ekonomiska fördelar med tunnelalternativet och förhoppningen är att man i så stor utsträckning som möjligt väljer just tunnelalternativet och detta på ett sådant djup att det inte menligt interfererar med andra tunnel- och ledningsdragningar, såsom bl.a. en framtida dragnings av E18 i tunnel. Frågan ställs även om inte de nya 220 kV-ledningarna, åtminstone långsiktigt, kan samordnas med en ny tunnelförlagd 400 kV-ledning (City Link).

Svenska Kraftnäts bemötande:

När det gäller ledningarnas påverkan på E18:s framtida ut- och ombyggnad har Svenska Kraftnät tagit hänsyn till Vägverkets synpunkter. I den senaste remissen har Vägverket inget att erinra mot projektet. En samförläggning med en ny tunnelförlagd 400 kV-ledning (”City Link”) är inte möjligt. Delsträcka 2 mellan Danderyd och Skanstull i förbindelsen ”City Link” ligger nämligen betydligt längre fram i tidsplaneringen.